

Van het Bestuur

Thema Regionale belangenbehartiging

Lustrumwandeling Arnhem

Nieuws uit de regio's

Activiteitenkalender

Wandelgidsen

jaargang 6, nummer 1, februari 2000

lopend vuur

lopend vuur *Inhoud*

is het ledenblad van *Té Voet*,
Vereniging van Wandelaars.
Lopend Vuur verschijnt drie maal
per jaar. De leden van *Té Voet*, die mi-
nimaal f 25,00 kontributie per jaar
betalen, ontvangen het blad gratis.
Abonnementen voor niet-leden
f 15,00 per jaar.
Het lidmaatschap wordt automatisch
met een jaar verlengd, tenzij vóór
1 november schriftelijk wordt opge-
zegd bij de ledenadministratie.

Voorzitter

Carl Denig
Kolhornseweg 200
1215 RM Hilversum
035 - 621 78 06

Secretaris

Effien Huizing
Bernhardlaan 10
2851 XD Haastrecht
0182-50 14 83

Penningmeester

Sylvia Borg
Geldersekade 91-1
1011 EL Amsterdam
020-6221753

Ledenadministratie

Erick van der Veer
B.Pasternakerf 325
3315 BW Dordrecht
078-616 24 03

Redactie

Sylvia Borg
Geldersekade 91-1
1011 EL Amsterdam

Aan dit nummer werkten mee

Effien Huizing, Jan Rijnsburger,
Steven van Schuppen, Ineke
Thierauf, Eef Boeve, Jan Altena
Opmaak

Dolf Middelhoff, Amstelveen
Digitale druk
ABC Copyprint, Amsterdam

Van de redactie	1
Van het bestuur	2
<i>Thema regionale belangenbehartiging</i>	
Impressie van de dag 'Vijf jaar <i>Té Voet</i> '	4
Oprichting Provinciale Wandelplatforms	6
Kordate werkgroep zonder kapsones	7
De eerste jaren en de successen	10
Lustrumwandeling Arnhem	12
Meldpunt Voetpaden	14
Uit de regio's	15
Activiteitenkalender	16
Wandelgidsen	23

Verschijsning 2000

De volgende datum voor het inleveren van kopij is
30 maart 2000.

Kopij aanleveren op 3,5" floppy bij Sylvia Borg.
In Word of WP. Gelieve in elk geval de geprinte tekst
mee te sturen. Foto's en tekeningen zijn welkom, graag
duidelijk voorzien van de naam van de fotograaf of
tekenaar, de plaats van de opname, alsmede de gewenste
begeleidende tekst.

Van de redactie

Met veel plezier kijken wij terug op de viering van het vijfjarig bestaan van *Té Voet*. Het was een inspirerende dag die ook nog wat heeft opgeleverd. Naar aanleiding van deze dag zullen *Té Voet* en het Wandelplatform LAW in 2000 de oprichting van provinciale wandelplatforms stimuleren. Om u als lezer goed hierover te informeren, heeft dit nummer van Lopend Vuur als thema regionale belangenbehartiging. U vindt een verslag van de viering van het vijfjarig bestaan en de forumdiscussie die hier is gehouden. Daarnaast de concrete ervaringen met regionale belangenbehartiging in de provincies Zuid-Holland en Utrecht. Grote kans dat u daarna meteen zelf ook aan de slag wilt!

Sylvia Borg

advertentie

't HUUSKE'

2 - 3 Persoons appartementen

2 Sleevolle appartementen in en naast een verbouwd
boerderijtje.
Gelegen in authentiek Zuid-Limburgs gehuchtje, midden in
de heuvels.

Tevens terras 't Klein-Verzet
- koffie- en theetuin voor wandelaars en fietsers.

Fam. Nijsten-van Sambeek
Elkenrade 23, 6289 NB GULPEN-WIJLRE
043 4512028

Een garantie voor rust, natuur
en wandelgenot

'Elckerlyc'

2 Persoons appartement.

Regiodag

Op 12 februari j.l. is het bestuur met regiocoördinatoren en andere actieve *Te Voet*-ers in Zwolle bijeengekomen om met hen over actuele ontwikkelingen in 'Nederland Wandelland' te spreken. De voorbereiding van de provinciale bijeenkomsten met leden van andere wandelorganisaties over regionale samenwerking bij behartiging van wandelbelangen is enthousiast ter hand genomen.

Provinciale bijeenkomsten in het noorden

De data voor de eerdergenoemde bijeenkomsten, die in het noorden van het land zullen plaatsvinden, zijn reeds bekend:

- 9 maart provincie Drenthe in Assen,
- 16 maart provincie Groningen in (stad) Groningen,
- 28 maart provincie Friesland in Leeuwarden.

Het is de bedoeling dat alle leden van de regio Noord binnenkort een brief over deze bijeenkomsten thuis krijgen. Het gaat om een brief van het Wandelplatform die via *Te Voet* zelf (adressenbestand!) zal worden verstuurd. Zoals uit de oproep elders in dit nummer blijkt zijn de bijeenkomsten een initiatief van *Te Voet*. De voorbereiding en organisatie van de bijeenkomsten berusten bij de stuurgroep van het Meldpunt, waarin Nemo, Nivon, *Te Voet* en het bestuur van het Wandelplatform vertegenwoordigd zijn.

Wandelmarkt 2000

Op 2 april a.s. is weer de jaarlijkse wandelmarkt in de Beurs van Berlage in Amsterdam, georganiseerd door het wandelblad *Op Lemen Voeten*. Ook *Te Voet* is daar weer present met een kraampje. Als je mee wilt helpen in de stand laat het dan even weten aan Eeffien Huizing (0182-50 14 83).

Buttons en T-shirts van *Te Voet*

Voor het 5-jarige bestaan van *Te Voet* zijn buttons gemaakt met daarop het bekende logo van Len Munnik. Als u toch op de wandelmarkt bent, loop dan even langs bij de stand van *Te Voet* om een button op te halen.

Bevestig 'm achter op uw rugzak: dat valt lekker op!

De T-shirts met aan de voorkant het logo van *Te Voet* zijn uitverkocht. We gaan binnenkort bekijken of er bijgemaakt kunnen worden en op welke wijze leden ze dan in hun bezit kunnen krijgen. Mogelijk lukt het ons om op de Wandelmarkt in Amsterdam al een voorbeeld-exemplaar te tonen.

Routeboekje Voetpadendagen

Ter gelegenheid van '*Te Voet* 5 jaar' zijn alle routebeschrijvingen van de Voetpadendagen 1999 gebundeld.

U hebt als het goed is het routeboekje intussen in de brievenbus gekregen (of het ligt er zeer binnenkort). Mensen die in de loop van dit jaar lid worden krijgen het boekje als welkomstgeschenk gratis thuisgestuurd. Extra exemplaren van het routeboekje van de Voetpadendagen 1999 kunt u in de stand van *Te Voet* op de wandel-

markt kopen (f 10,-).

Het bestuur wil hierbij de twee initiatiefnemers nog even in het zonnetje zetten. Harry Benschop en John Stolk: bedankt voor jullie millenniumactie!

Voetpadendagen 2000

In het derde en vierde weekeinde van september (16/17 en 23/24 september 2000) vinden voor de 6^e keer de Voetpadendagen plaats. Deze keer voor het eerst onder verantwoordelijkheid van Stichting Wandelplatform-LAW. Nemo zorgt zoals altijd voor de organisatie. Ook *Te Voet* is weer gevraagd zijn medewerking te verlenen. Verzoek aan de regio's om bij de planning van hun activiteiten alvast hiermee rekening te houden. Het thema van dit jaar is: 'ontdek de onverharde paden van het platteland!'

Jaarvergadering *Te Voet* in 2000

De jaarvergadering van *Te Voet* zal dit jaar gehouden worden op 27 mei in Ommen. De regio Overijssel organiseert 's ochtends de vergadering en 's middags een wandeling in de omgeving. In het volgende nummer van *Lopend Vuur* leest u meer hierover.

Contributie 1999

In december hebben leden die hun contributie 1999 nog niet betaald hadden een herinnering met acceptgiro in de bus gekregen. Het is verheugend dat bijna de helft daarvan intussen het bedrag heeft overgemaakt. Mocht u tot de andere helft behoren, die nog niet heeft betaald, wilt u dan dit goede voorbeeld volgen?

Te Voet op Internet

Nog dit voorjaar willen we met *Te Voet* (weer) op Internet. Een homepage met in eerste instantie algemene informatie over *Te Voet* (inhoud folder). Later aan te vullen met de activiteitenagenda en andere actuele informatie (bv. onderwerpen rond belangenbehartiging, cases Meldpunt Voetpaden).

Wanneer u ervaring heeft met het maken en onderhouden van Internetpagina's en bereid bent te helpen met het opzetten van de *Te Voet*-site, neem dan even contact op met Eeffien Huizing (0182-50 14 83).

advertentie

Pied à terre

kaarten en gidsen voor actieve vakanties

Vraag onze catalogus aan!

Singel 393
1012 WN Amsterdam
tel (020) 627 44 55
fax (020) 620 89 96
E-mail pieduter@xs4all.nl
Gelegen in het centrum,
achter het Spui.
Tramlijnen 1, 2, 5 of 11
vanaf CS.

Winkel open:
maandag t/m vrijdag: 11.00 - 18.00 uur
zaterdag: 10.00 - 17.00 uur
Koopavonden: donderdags van april t/m augustus 18.00 - 21.00 uur

Postorderservice

In de vijf jaar van haar bestaan heeft *Te Voet* reeds het nodige werk verzet waardoor de recreatieve wandelaar sterker is komen te staan. *Te Voet* is een regionaal gerichte wandelorganisatie, met op dit moment verspreid over heel Nederland 9 regiocoördinatoren die ondersteund worden door groepen actieve wandelaars. Daarnaast is er hard gewerkt aan verdergaande samenwerking van wandelorganisaties, zoals het samengaan van het Wandelplatform en de Stichting LAW tot de Stichting Wandelplatform (gericht op landelijke belangenbehartiging en beheer van het net LAW's) en het ontstaan van het Meldpunt Voetpaden. Nu lijkt het moment aangebroken om regionaal de krachten van wandelaars verder te bundelen. De forumdiscussie in Arnhem ter gelegenheid van *'Te Voet*

5 jaar' over belangenbehartiging voor wandelaars onder leiding van Herman Amptmeijer (met naast *Te Voet* deelnemers van Nemo, Nivon, Wandelsportorganisatie NL, Bureau Lopende Zaken en Wandelplatform-LAW) heeft ervoor gezorgd dat regionale samenwerking van wandelaars weer een flinke stap dichterbij is gekomen.

Dit nummer van Lopend Vuur staat in het teken van deze regionale belangenbehartiging. Na lezing van deze special bent u geheel op de hoogte van dit fenomeen. U kunt een verslag lezen van de dag *'Vijf jaar Te Voet'*, een bijdrage van Steven van Schuppen over belangenbehartiging in de praktijk van Zuid Holland, de ervaringen van Ineke Thierauf in de provincie Utrecht en een aanzet voor de oprichting van provinciale wandelplatforms.

in de bar verzamelen voor de koffie en de forumleden met elkaar kennis maken, wordt boven koortsachtig gewerkt aan het aankleden van de zaal voor het ochtendprogramma. Het resultaat is een ruimte in herfstseer en met veel *Te Voet*-kenmerken, zoals een 'behangkrant' met de geschiedenis van *Te Voet* erop in krantenknipsels en -foto's, vlaggen en spandoeken. Herfstbladeren en gele voetstappen op de vloer. Een echt bord 'Verboden toegang voor onbevoegden' voor de tafel van het forum maakt het geheel af.

Te Voet-voorzitter Carl Denig geeft in zijn openingsspeech nog eens aan

Impressies van een feestdag

'Te Voet 5 Jaar'

Arnhem, 6 november 1999. Het is een wat druilerige zaterdag in november. *Te Voet* viert haar 5e verjaardag in de jeugdherberg Alteveer, gelegen in een bosrijke omgeving, aan de rand van Arnhem. Rond 10 uur maken de eerste mensen hun opwachting bij de ingang van de jeugdherberg. Die dag getooid met spandoeken van *Te Voet*.

Na inschrijving krijgt elke deelnemer een button opgespeld met het bekende *Te Voet*-logo (van de hand van Len Munnik). Terwijl de deelnemers zich

waarom deze ochtend gekozen is voor het thema regionale belangenbehartiging van wandelaars. In maart heeft het bestuur van *Te Voet* de andere organisaties aangesloten bij Wandelplatform-LAW namelijk een brief over dit onderwerp gestuurd en hen uitgenodigd om samen ideeën te ontwikkelen over bevordering van regionale samenwerking van wandelorganisaties.

De inleidingen en de forumdiscussie over dit thema vormen een logisch vervolg op deze brief. Herman Amptmeijer neemt daarna de leiding van het ochtendprogramma over. Met welwillende stem en de humor die hem zo kenmerken laat hij de inleiders weten dat de praatjes toch echt niet langer dan zeven minuten mogen duren. Achtereenvolgens geven Mathilde Andriessen (Nemo), Hans Davids (Wandelsportorganisatie NL), Henk Dikker Hupkes (st. Wandelplatform-LAW) en Steven van Schuppen (Bureau Lopende Zaken) hun visie op regionale belangenbehartiging van wandelaars. Na de pauze nemen ook *Te Voet* (Eeffien Huizing) en Nivon (Jurjen Keessen) plaats achter de forumtafel. Er ontbrandt daarna een levendige discussie met de aanwezigen in de zaal. Een greep hieruit:

er moet in elke provincie een groep actieve wandelaars gevormd worden die gaat samenwerken bij belangenbehartiging (door de één 'regionaal Wandelplatform' genoemd, door de ander aangeduid als 'wandelbelangencomité'), er moet meer geld komen om de openingstijden van het

'Meldpunt voetpaden' in Amersfoort uit te breiden (deze 'centrale meldkamer' voor problemen rond toegankelijkheid van paden is nu maar 2 dagen per week bezet); wandelaars moeten vaker allianties aangaan met recreatiesector, natuur- en milieugroepen, agrarische sector en cultuurhistorische verenigingen, 'Amersfoort' (bureau Wandelplatform-LAW) moet gaan fungeren als helpdesk en databank voor regionaal actieve wandelaars; omdat veel wandelaars willen wandelen en niet willen vergaderen is het sluiten van coalities met professionelen (ANWB, Recron) soms ook nodig. De ochtend wordt afgesloten met de volgende afspraken en conclusies:

- 1 In 2000 zullen in alle provincies bijeenkomsten belegd worden waar wandelaars uit diverse wandelorganisaties met elkaar kennis kunnen maken en verder afspraken kunnen maken over samenwerking voor de toekomst (actie Wandelplatform-LAW/*Te Voet*).
- 2 Er wordt een 'wie is wie-wat is wat' van Wandelland gemaakt om het leggen van contacten tussen actieve wandelaars te vergemakkelijken (actie Meldpunt/W-LAW).
- 3 Er moet één medium komen voor wandelaars in Nederland: een blad of Internet-site.

Jan Rijnsburger

Oprichting Provinciale Wandelplatforms

Te Voet en het Wandelplatform-LAW zullen in de loop van 2000 bijeenkomsten in verschillende provincies organiseren om wandelaars die zich betrokken voelen bij deze vorm van belangenbehartiging met elkaar in contact te brengen. Er zal vanaf maart een start gemaakt worden met de 3 noordelijke provincies (Friesland, Groningen en Drenthe). Doel van deze bijeenkomsten is kennismaking en ervaringen uitwisselen.

Langs deze weg kan dan een netwerk van bij belangenbehartiging betrokken wandelaars ontstaan die elkaar weten te vinden op het moment dat er zich in hun omgeving (woonplaats/streek) kansen en bedreigingen voor wandelaars voordoen. Ook kan het de opstap zijn naar een Provinciaal Wandelplatform: een periodiek overleg van wandelaars die samen werken aan behoud en verbetering van de wandelinfrastructuur in hun provincie. Het doet er niet toe of deze wandelaars wel of niet zijn 'georganiseerd' (= lid zijn van een wandelorganisatie). Het gaat om het tot stand brengen van concrete verbeteringen voor wandelaars. Bijv. het voorkomen van afsluiting van bestaande paden, het open krijgen van tot nu toe gesloten paden, kaden/dijken en natuurgebieden, het inspreken namens wandelaars bij herinrichtingen, het beoorde-

len en becommentariëren van voetpadenplannen en wandelroutes ontwikkeld in opdracht van gemeenten, provincies en recreatieschappen.

Deze Wandelplatforms kunnen een vast aanspreekpunt worden voor ambtenaren, natuur- en milieugroepen, recreatiesector, pers e.d. als het om de ontwikkeling van wandelmogelijkheden in de provincie gaat.

In Zuid-Holland wordt al enige jaren volgens deze formule samengewerkt door leden afkomstig uit diverse wandelorganisaties. En met tastbare resultaten. Sinds kort ook onder de vlag Wandelplatform Zuid-Holland.

OPROEP:

Wilt u als wandelaar bovenstaand initiatief actief steunen en meehelpen aan het 'op poten zetten' van een wandelplatform in uw provincie? Neem dan contact op met Eeffien Huizing (secretaaris Te Voet), Bernhardlaan 10 2851 XD Haastrecht. Of reageer per e-mail: rijnsbur@worldonline.nl U krijgt dan t.z.t. een uitnodiging voor de eerdergenoemde bijeenkomst in uw provincie. Opk voor het verkrijgen van meer informatie kunt u reageren.

Help mee Nederland bewandelbaar te houden, ook in 2000!

Jan Rijnsburger

Het Wandelplatform Zuid-Holland Kordate werkgroep zonder kapsones

De wandelobby laat al jaren van zich horen. Vooral in de landelijke media weet men soms goed te 'scoren', maar de resultaten in het veld blijven vooralsnog ver achter bij het volume van de activistische ketelmuziek. Wie écht iets wil bereiken in Nederland Wandelland moet de regio in en mag daarbij niet vies zijn van het kleine, langdurige, geduldige en zelden spectaculaire werk ter plaatse.

Zo langzamerhand is dit besef alom in de wandelwereld doorgedrongen. 'Regionale belangenbehartiging' staat inmiddels hoog op de agenda van het Wandelplatform-LAW.

Het is van belang dat in de discussie over dit punt allereerst de praktijkvoorbeelden over het voetlicht komen. En nu eens niet alleen de slechte, maar ook de gevallen waar het juist wél goed gaat. In Zuid-Holland bijvoorbeeld.

Het Wandelplatform Zuid-Holland (vroeger Wandeloverleg) is een werkgroep. De deelnemers leveren hun inbreng op basis van betrokkenheid, inzet en deskundigheid. Ze zijn lid van diverse wandelorganisaties (vaak meer dan één tegelijk), maar treden binnen de werkgroep niet als vertegenwoordigers van die clubs op. Vergadertijgers worden op deze manier buiten de deur, waardevolle wer-

kers binnenboord gehouden. Competentie-kwesties tussen de diverse clubs zijn geheel afwezig.

De 'kerngroep' bestaat uit niet meer dan zo'n vijf à zes mensen. Maar elk van die mensen beschikt op haar/zijn beurt over een baaierd aan bilaterale relaties - lokaal en in de regio, in de ambtenarij, de politiek, de media. Contacten en relaties die op deelpunten inzetbaar zijn op momenten dat zulks écht nodig is. Een dergelijke werkwijze is zeer efficiënt én goedkoop - van essentieel belang voor een vrijwilligersclub waar geld en tijd schaars zijn.

Is zo'n club wel representatief? Niet in klassiek politieke zin, al legt 'Zuid-Holland' zijn externe standpunten altijd keurig voor aan het bureau van landelijke platform. De kwestie is nu echter juist, dat we niet zozeer met 'standpunten' en 'statements' werken, maar vooral bezig zijn met lobby- en masseerwerk achter de schermen. Geen 'media-gymnastiek' bij ons, wel de media als stok achter de deur. En de partijen met wie wij van doen hebben, weten heel goed dat wij, indien nodig, razende reporter argus snel en doeltreffend in stelling kunnen brengen.

Een heel 'platte' netwerkorganisatie dus, een club die in zijn nu vierjarig bestaan, mede dankzij de bewust gekozen structuur en werkwijze, al aardig wat succesjes heeft geboekt. Bovendien een club die inmiddels een

heel goed beeld heeft van de andere actoren op het speelveld van landschap en recreatie. Ik wil die actoren hier kort de revue laten passeren, en daarbij aangeven wat er de komende vijf jaar van hen te verwachten zou kunnen zijn, en hoe we daar als 'wandelloobby' op zouden kunnen inspelen - regionaal en landelijk.

= *terreinbeheerders*: Staatsbosbeheer wordt steeds opener, de particuliere natuurbescherming (Natuurmonumenten, provinciale landschappen) is een veel moeizamer verhaal. Dubbele agenda's en een ongerefecteerd eco-centrisme staan een open oor en oog voor groene recreatie in de weg. 'Coalities' met terreinbeheerders (bijv. bij herinrichtingen) kunnen het wederzijds onbegrip verminderen en de beheerders dwingen serieus rekening te houden met de wensen van de wandelaar. Zorg er daarbij altijd wél voor dat er een 'Dritte im Bunde' is.

= de *boeren*: het meest veelbelovend zijn de 'koplopers' - individuele boeren, veelal aangesloten bij agrarische natuurverenigingen. De vernieuwde MacSharry-regeling (opgenomen in het nieuwe Programma Beheer van LNV) geeft nog veel te weinig armslag om de agrarische koudwatervrees weg te nemen. Bij provinciale en rijkssubsidies voor agrarisch natuurbeheer zouden veel duidelijker en verdergaande eisen aan de recreatieve ontsluiting van gebieden gesteld moeten worden.

= de *landinrichting* (vroeger: de ruilverkaveling) staat veel meer open voor 's wandelaars wensen dan vroeger, maar lopende het lange proces wil er nog wel eens wat van de haak vallen, alle welwillende ambtenaren ten spijt. Directe lijnen met de provinciale politiek (Gedeputeerde Staten hakken uiteindelijk de laatste landinrichtingsknopen door) zijn geen overbodige luxe. Groot probleem van land -of herinrichtingen is hun gruwelijke traagheid. LNV en provincies hebben op dit punt beterschap beloofd, maar het probleem blijft dat herinrichtingen gruwelijk achterlopen bij de realisatie van nieuwbouwlocaties, met alle funeste gevolgen van dien voor het recreatiepatroon dat inmiddels ontstaan is.

= de *provincie* speelt niet alleen een belangrijke rol bij herinrichtingen, maar ook als regisseur van gebiedsgericht beleid. Op (inter)provinciaal niveau en in landelijk verband zou nu echt eens de kwestie van de status van Wandelpadenplannen nadrukkelijk aan de orde gesteld moeten worden - op een zelfde hoogte met provinciale fietspadenplannen, en opgetuigd met hetzelfde uitvoeringsinstrumentarium, omtrentingen inclusief.

= bij *gemeente* denkt menig wandelactivist allereerst aan wegenleggers en aan plattelandsgemeentes die weigeren de toegankelijkheid van openbare paden te effectueren. Hier is het zaak gemeentes te committeren met het wandelen - het ontwikkelen van rou-

tes en routenetwerken is daarvoor een goede invalshoek. In het Groene Hart zijn diverse gemeentes nu bezig met wandelroutes, daarbij dankbaar gebruik makend van de openingen die de leggers hun bieden.

Maar wat te doen bij onwillige eigenaren én onwillige gemeentes? Die civielrechtelijke procedure tegen de eigenaar - wanneer voert het landelijk wandelplatform nu eindelijk eens zijn eerste broodnodige proefproces op dit punt? Geschikte casussen te over!

= de wandel-euforie over de *waterschappen* is tanende; met de koplopers gaat het goed, maar het peloton van behoudende waterschappen raakt steeds verder achterop; met name als gezaghebber over onverharde wegen en paden op de wegenlegger scoort menig waterschap zeer minnetjes.

= (*landschaps*)*architecten, stedenbouwkundigen*. Jawel, zij gaan een steeds groter rol spelen, niet alleen in de vormgeving van de stad, maar ook van de stadsrand en het omringende landelijk gebied. Sinds de jaren '30 (met Van Eesteren en Dudok) is binnen deze disciplines het denken over recreatieve stad-landverbindingen slechts mondjesmaat verder ontwikkeld. Het betreft vaak niet meer dan opwarmen van oude klikjes: traditioneel 'kijkgroen' uit de jaren '50, in een recent verleden opgevreeën met plasdras-oeveren en onvermijdelijke knuppelpaden - de Dutroux-locaties van de 21^e eeuw? Ook de wandelloobby weet op dit punt nog weinig nieuws

en origineels te berde te brengen.

= (leest best?) *de media*, al genoemd als stok achter de deur bij lobby-werk en acties. Natuurlijk, maar laten we alsjeblieft de media niet vergeten als propagandist van het wandelen, en dan vooral van het 'polderwandelen' in onze dierbare cultuurlandschappen. Voor de nodige verbreding én verjonging, voor de cultuuroverdracht op een volgende generatie. Hoe? Met een programma 'Big Walker' - een groep wandelaars op survival-tocht opgesloten op een eiland, bespied door de camera? Wie wijst de vrijwilligers aan? Of laten we zulke media-gymnastiek toch maar liever aan anderen over?

Steven van Schuppen

(Deze tekst is een bewerking van een toespraak die op 6 november 1999 werd uitgesproken op de forumdiscussie t.g.v. het 1e lustrum van *Te Voet*.

In de rubriek 'Uit de regio's' staan de concrete cases beschreven waaraan het Wandelplatform Zuid-Holland in 1999 heeft gewerkt.)

Regio Utrecht

De eerste jaren en de successen

Niet ontevreden kijken we terug: we staan inmiddels op verzendlijsten en worden zelfs spontaan benaderd door ambtenaren voor advies. Politici blijken geïnteresseerd naar ons te luisteren.

De voetpadendagen in 1999 leverden daarvan een bewijs: vier zaterdag in september een wandeling georganiseerd i.s.m. recreatieschap, staatsbosbeheer en gemeente Utrecht en een veehouder, deels over nog niet opengestelde paden bezocht door waarschijnlijk 200 mensen (w.o. een aantal gemeentelijke ambtenaren en provinciale politici), een groot stuk in het Utrechts Nieuwsblad en 5 minuten op de streekradio. Bovendien staan dezelfde nog niet opengestelde paden inmiddels opgenomen in de plannen voor het Noorderpark van het recreatieschap om een openbaar voetpad te worden.

Gesprekspartner door structurele wandelvisie bij herinrichting landelijk gebied

Te Voet regio Utrecht richt de activiteiten tot nu toe vooral op het opheffen van belemmeringen en het realiseren van nieuwe wandelpaden. De vele plannen voor veranderingen in de omgeving van Utrecht bieden daarvoor ingangen. Op inspraakavonden, en in onze schriftelijke reacties ble-

ken we vaak de enigen te zijn met een structurele visie op de wandelinfrastuctuur en belemmeringen in de betreffende gebieden. Waarschijnlijk daardoor waren beleidsmakers en politici bereid om naar ons te luisteren en later ook om advies te vragen. Wandelen bleek ook een hobby te zijn van veel van onze gesprekspartners.

Tijd voor bezinning

Een tijdlang met ons tweeën, nu inmiddels 6 actieve leden met elk eigen terreinen van interesse en deskundigheid. Na een aantal jaren inspreken bij landinrichtingsplannen, uitbouwen van een contactennetwerk, is voor ons de tijd voor bezinning gekomen. Waar staan we, wat hebben we bereikt en waar willen we heen. We stellen ons vragen over onze algehele '*Te Voet* regio Utrecht visie', voor gelijkkluidendheid naar buiten; over onze werkwijze van 'vrijheid, blijheid' ieder doet wat hij/zij kan of wil en volgt eigen stokpaardjes. Alleen inspraakbrieven worden rondgestuurd aan elkaar voor ze uitgaan. We vergaderen tot nu toe voornamelijk per telefoon en e-mail. We hebben een historisch gegroeide taakverdeling. Het gaat ons om de actie. Waar we hiermee uitkomen weten we nog niet. En zoals mijn sportieve werkcollega's zeggen: zorg dat je nog wel tijd houdt om zelf te wandelen. Wandelingen organiseren is het enige dat we niet meer doen (op voetpadendagen na). Te veel werk met te weinig structurele opbrengst.

Regionale en landelijke collega organisaties: samen wandelen zolang de richting en het tempo gelijk is

Inmiddels is ook landelijk en regionaal een aantal structuren verder uitgekristalliseerd. Inmiddels nemen ook NIVON/SLAW leden aan ons overleg deel. Het landelijk wandelplatform gaat bijeenkomsten organiseren voor regionale platforms. Via een cursus voor regionale belangenbehartiging (NIVON en 'Op Lemen Voeten') is in Utrecht een soort 'regionaal overleg recreatievrijwilligers' opgericht, waarin overleg en gezamenlijke acties kunnen plaats vinden met de fiets, schaats, kano, kampeer etc. verenigingen. Vooralsnog is dit overleg gericht op het Nationaal Park de Utrechtse Heuvelrug. Activiteiten van het landelijk Wandelplatform, zoals het project Stad en Land verbonden (uitgevoerd door bureau Lopende Zaken), waarin Utrecht een voorbeeld project is zijn ondersteunend voor onze activiteiten.

We benaderen deze ontwikkelingen en als een mogelijkheid voor gezamenlijke doelen nastreven en activiteiten ontwikkelen voor zover de belangen en ideeën parallel lopen. Samen wandelen zolang de richting en het tempo gelijk is.

Te Voet = ENFB? Nog lang niet!

Te Voet is een soort ENFB voor wandelaars. Zo stel ik me voor aan ambtenaren, politici en anderen, die ik benader als actieve lobbyist voor de belangen van de wandelaar. Maar helaas

is *Te Voet* nog ver weg van een vergelijking met de ENFB. Voor beleidsmakers in fietsland is het vanzelfsprekend om de ENFB als partner te hebben. Er zijn niet nog x clubjes die zich ook namens fietsend Nederland aandienen om gesprekspartner te zijn. In wandelland zie ik door de bomen het bos niet meer. In het landelijk wandelplatform is *Te Voet* een van de kleintjes. Mogelijk is de ENFB ook zo begonnen. De ENFB heeft inmiddels zelfs afdelingen per stad en dorp. Nu hoeft van mij ook niet *Te Voet* de ENFB voor wandelend Nederland te worden, van mij mag het elke andere organisatie in wandelland zijn, mits die maar aan regionale belangenbehartiging doet en vrijwilligers de mogelijkheid biedt om met de belangenbehartiging bezig te zijn. Ik stap gelijk over. Voor mij vult *Te Voet* een gat in de markt, dat voor zover ik weet door geen enkele andere organisatie wordt opgevuld.

Oproep aan alle leden van de regio Utrecht

Aan ieder lid die een steentje zou willen bijdragen en die zich in wil zetten voor een betere bewandelbaarheid van de regio Utrecht: we zoeken op dit moment mensen die graag wandelen, maar geen bestuursfunctie willen vervullen. We vragen aan jullie:

- 1 Breng bestemmingsplannen die in de plaatselijke bladen gepubliceerd worden en de wandelmogelijkheden beperken of juist de kans bieden om deze uit te breiden ter kennis van de regiocoördinator. De re-

giocoördinator kan onmogelijk alle gemeentelijke publicaties lezen die in de bladen geplaatst worden. Grotere plannen worden soms wel ter inzage gestuurd maar, de kleinere bestemmingsplannen blijven vaak ongezien en worden dus gemist.

2 Als je toch wandelt, inventariseer dan de wandelknelpunten in je eigen regio en meldt die aan de re-

giocoördinator. Deze informatie kunnen we gebruiken in overleg met provinciale instanties.

3 Zeg ja, als de regiocoördinator belt en vraagt of je een bepaald traject wil wandelen om uit te zoeken welke belemmeringen of mogelijkheden de plannen rond een landinrichtingsproject in je regio levert.

Ineke Thierauf

Lustrumwandeling Te Voet bij Arnhem

Onderdeel van de lustrumviering op 6 november j.l. in jeugdherberg 'Alteveer' in Arnhem was een wandeling door de omstreken van Arnhem, die erg in de smaak viel. Voor hen die er toen niet bij konden zijn, plaatsen we hier alsnog de routebeschrijving.

De wandeling gaat door de parken Sonsbeek, Zijpendaal en Gulden Bodem, langs de Sonsbeek of Sint Jansbeek waaraan Arnhem meer dan duizend jaar geleden is ontstaan. Sonsbeek was het eerste landgoed in Nederland dat Rijksmonument werd. Kasteel Zijpendaal is zetel van 'Het Geldersch Landschap' en van de 'Vrienden van de Gelderse Kastelen', het huis dateert uit ca. 1750. Daarna over Het Hoge Erf met zijn mooie lanenster, door het landgoed Warnsborn met beekjes, vijvers, bos en hei-

de en door de bossen van Schaarsbergen. In Warnsborn kom je langs het monumentje voor Clement van Maasdijk, die hier in 1910 tijdens een vliegdemostratie dodelijk verongelukte; hij was het eerste slachtoffer van de luchtvaart in Nederland. Het terrein heet in de volksmond 'Het heitje van Maasdijk'. Overigens hadden hier net zo goed villaatjes kunnen staan: al in 1929 wilde een projectontwikkelaar een aanzienlijk deel van het te bewandelen gebied verkavelen en bebouwen. Natuurbeschermers hebben toen een speciale onteigeningswet in de Tweede Kamer weten te krijgen, die daar met één stem meerderheid werd aangenomen; de eerste onteigening ten behoeve van natuurschoon in Nederland.

Voor het gemak van hen die van verre komen zijn begin en einde van de wandeling nu bij het NS-station Arnhem gelegd, vanwaar aanvankelijk het Maarten van Rossumpad wordt gevolgd. Afstand ca. 14 km.

Route

Begin achterzijde station (Sonsbeekzijde), bereikbaar via voetbrug vanaf de perrons. Vanaf station linksaf, na 30 m. oversteken, achter borstbeeldje langs, oversteken en RA.

Op viersprong vóór grasveld schuin links, Bouriciusstraat vervolgen, Zijpendaalseweg schuin naar links oversteken.

Vóór ingang van bezoekerscentrum 'De Watermolen' links door kruidentuin, om het bezoekerscentrum heen naar de beek. Beek volgen, vijver rechts houden, brug met zwanen over, LA. Zijpaden negeren, grote vijver links houden, bij einde verharding rechtdoor grindpad. Einde pad LA Wagnerlaan. (hier verlaat je het Maarten van Rossumpad).

Na ca. 100 m. LA fietspad, 200 m. verder LA door hek Daam Fockemalaan, RD zandweg.

Op kruising RD, op driesprong links aanhouden. Asfaltpad oversteken, RD asfaltpad naar beneden naar Kasteel Zijpendaal. Voor ingang van kasteel langs, eerste pad RA (parallel aan rijweg), op splitsing LA, asfaltweg oversteken, RD grindweg, op kruising RA beukenlaan, eerste pad LA (parallel aan rijweg), RD tot Bakenbergseweg.

RA, verkeersweg (Schelmsseweg) oversteken, LA, na ca. 30 m RA, Bakenbergseweg nog ca. 50 m. volgen, LA door hek Geldersch Landschap, dadelijk RA bospad, einde pad LA.

Op 6-sprong RA tot bosrand, ca. 150 m. na bosrand schuin rechts bospaadje, links langs beek blijven. Einde pad RA asfaltweg, LA asfaltweg richting hotel Groot-Warnsborn.

LA grindweg, ca. 100 m. voorbij 'De Zevenster' op kruising RD, rode paaltjesroute volgen.

Rode paaltjes volgen via o.m. Harderwijkerweg, 'Kleine kweek', door klaphek over de hei.

Einde hei door klaphek RA, even verder (rode paaltjes verlaten) LA zandweg met fietspad.

Asfaltweg oversteken, op tweede kruising daarna schuinlinks bospaadje naar hei.

Op de hei LA heidepad, bij gedenksteen RA, bij einde hei LA zandweg, vóór weide RA.

Vóór boerderij LA klinkerweg, aan einde verkeersweg (Kempenbergerweg) oversteken.

Even LA en weer RA zandweg met fietspad langs parkeerplaats, op eerste kruising (geel paaltje) RA. Weg volgen, na boerderij rijweg en fietspa-

den (Schelmsseweg) oversteken.

RD voetpaadje door bos, op asfaltweg even RA en weer LA bospad, einde bos RA.

Tweede pad LA, in bos rechts aanhouden, achter langs kasteel Zijpendaal.

Op kruising rechtdoor, na eerste vijver LA en meteen weer RA, vijver rechts houden.

Asfaltweg oversteken, links langs vijver, RA over bruggetje.

Je bent weer op het Maarten van Rossumpad, gaat RA en loopt via de 'Zwanenbrug' en 'De Watermolen' terug naar het beginpunt.

En voor wie nog de stad in wil: bij 'De Watermolen' LA Zijpendaalseweg, onder het spoorwegviaduct door, Willemsplein over en je bent in het centrum.

Veel plezier!

Jan Altena

Meldpunt Voetpaden

Het Meldpunt is een initiatief van Nemo, Te Voet en het Nivon en is ondergebracht bij het Wandelplatform LAW in Amersfoort.

Naast actuele knelpunten wordt er door het Meldpunt ook aandacht besteed aan grotere langlopende projecten. In het vorig nummer van Lopend Vuur is al het project 'De uiterwaarden als wandelgebied' genoemd. Een ander onderwerp waar het Meldpunt zich in verdiept is de problematiek van de spoorwegovergangen die verdwijnen.

Het beleid van de NS is er op gericht om spoorwegovergangen die niet beveiligd zijn uiteindelijk op te heffen. Dit heeft grote gevolgen voor de wandelaar. Immers de meeste onbeveiligde overgangen vind je op onverharde paden en rustige wegen. Het verdwijnen ervan betekent omlopen naar grotere wegen waardoor de wandelroute een stuk van haar aantrekkelijkheid verliest. Er is contact met de medewerkers van Railinfrabeheer geweest om de gevolgen voor de wandelaars onder de aandacht te brengen.

Ons standpunt is dat ervoor wandelaars een uitzondering gemaakt moet

worden. Slachtoffers op spoorwegovergangen zijn nl. bijna nooit voetgangers. Met een effectief sluisstelsysteem zouden overwegen alleen voor wandelaars (en voor fietsers met de fiets aan de hand) gehandhaafd kunnen blijven.

Waarschijnlijk dit jaar nog zullen we proberen in de media meer aandacht voor dit onderwerp te krijgen.

Effien Huizing

Uit de regio's

Noord

We ontdekken dat de regio steeds beter gaat werken. Vooral door het verzenden van onze kalender 2000 naar oude en nieuwe relaties ontstaat een goed contact. Inmiddels zijn we bezig met 7 knelpunten, waarvan die in Oost Drente, in Meppel en in Weststellingwerf de meeste aandacht krijgen. We zijn nu in overleg over een standaard brief die gebruikt kan worden als eerste reactie op een komend of bestaand knelpunt. Vooral wanneer het een project ergens 'in het noorden' betreft, waarop binnen korte tijd gereageerd moet worden is het bijzonder moeilijk om overal naar toe te gaan. In deze situaties kan ook het ontwikkelen van een provinciaal wandelplatform een verbetering brengen. Het moet op deze manier mogelijk zijn om met meer mankracht en een bredere kennis, de uitwerking van knelpunten doelmatiger en met meer succes te laten verlopen.

Het kerkepad in Balloo, dat de bewoners ernaast in gebruik hebben genomen, blijkt eigendom van de gemeente te zijn. Wij hebben hierover schriftelijk vragen gesteld en verwachten binnenkort een reactie. De gemeente heeft nu reeds aangegeven dat het

perceel voorjaar 1999 is verkocht. Wel is het mogelijk om een bordje met info over het kerkepad te plaatsen.

De voortgang van ons wandelpad is zo goed opgeschoten dat we de knelpunten in de spoordijk Stadskanaal-Assen al konden bespreken met het recreatieschap Drente. Inmiddels heeft de gemeente Aa en Hunze toegezegd informatie te sturen over dit traject. We kunnen hiermee, samen met het recreatieschap Drente, enkele knelpunten aanpakken.

Gelderland

Het wandelcafé blijkt goed aan te slaan. Op 9 januari konden ruim 40 bezoekers worden verwelkomd. De organisatoren van 'Doorlopend fit' een wandelactiviteit van de afdeling Sport en Spel van de gemeente Arnhem zorgden voor goede informatie over hun activiteiten. Vervolgens wandelden ze met de bezoekers naar 'De Steenen Tafel' in het park Klarenbeek.

Zie voor nadere informatie over de volgende data en thema's van het wandelcafé: 'Activiteitenkalender'.

Leden van *Te Voet* Gelderland gidsen regelmatig in hun eigen omgeving.

advertentie

Wandeltochten

georganiseerd door de deelnemers zelf.

Samen met anderen in vrijblijvende sfeer (stevige) tochten ondernemen!

De Wandelpool wil mensen, die graag in gezelschap van anderen wandeltochten ondernemen, in de gelegenheid stellen samen op pad te gaan.

Zij wil dit doel bereiken door zes keer per jaar een nieuwsbrief uit te brengen. Per uitgave worden er momenteel zo'n honderd wandeltochten opgenomen waar deelnemers aan De Wandelpool zich voor kunnen opgeven.

Een abonnement op jaarbasis kost f 30,-. U ontvangt een proefexemplaar van de Nieuwsbrief door f 6,- over te maken op postbankrek.nr. 3152509 t.n.v.:

De Wandelpool
Drielandenhoek 51
2034 LT HAARLEM

Tel / fax (023) 533 49 68
E-mail: De.Wandelpool@net.hcc.nl
<http://www.inter.nl.net/hcc/wandelpool>

Izak Bos nam zo'n 12 deelnemers op zaterdag 11 december mee op een wandeling rond Wageningen. Op de grens tussen Stad en Land werd een deel van de wandeling volbracht. Het weer noopte ons een andere keer de wandeling voort te zetten, of misschien dan helemaal te lopen.

Op 26 februari zal Leidi van Beek U de gelegenheid geven met haar mee te wandelen in de omgeving van Paleis Het Loo. Nadere informatie onder 'Activiteiten kalender'. Wij hopen dat er nog meer leden zijn die in hun eigen omgeving eens een wandeling willen gidsen, hiervoor kunt U contact opnemen met Ton Schipper, Kleine Kampen 116, 3911 PM Rhenen. Tel. 0317 617644.

In het kader van de belangenbehartiging houdt de werkgroep Wageningen actief de vinger aan de pols bij de (her)inrichtingsplannen in en om de gemeente Wageningen. De werkgroep is vooral alert op het behouden en/of verbeteren van de wandelmogelijkheden ter plekke. Hierbij is één van hun ervaringen dat, ook al is je naam en adres bekend, je meestal zelf weer aan de bel moet trekken.

Noord-Holland

Na het indienen van onze voorstellen aan de gemeente Graft/De Rijk (bij het Toeristisch Platform Graft/De Rijk) anderhalf jaar geleden ten aanzien van de wandelmogelijkheden in de Graftermeer en de Starnmeer, hebben we nog een aantal keer overleg

gehad met bestuurders. Ondanks de positieve instelling van het platform en de gemeente kon het platform niet alle pachters/eigenaren meekrijgen om de ringdijk op 1 juli 1999 open te krijgen voor het publiek. Maar inmiddels heeft het platform ook het waterschap 'Het Lange Rond' achter onze voorstellen gekregen. De komende tijd gaat het waterschap onderhandelen met de eigenaren om stukken grond aan te kopen. Voorlopig kunnen we in dit gebied niets verder doen. We hebben er vertrouwen in, dat de bestuurders er binnen niet al te lange tijd uit zullen komen en dat daarna de ringdijk gedurende het grootste deel van het jaar opengesteld gaat worden. We houden u op de hoogte van eventuele nieuwe ontwikkelingen.

Het komende halfjaar gaan we ons bezighouden met de oude spoorbaan, die door de gemeente Ronde Venen (Vinkeveen, Wilnis) loopt. Deze spoorbaan kan een onderdeel worden van een mooie rondwandeling, als op twee plekken in de spoorbaan de oversteek over het water te maken valt. NS heeft de twee bruggen in het verleden verwijderd. Voor een rondwandeling tijdens de voetpadendagen in september gaan we proberen deze bruggen weer te herstellen, mogelijk tijdelijk voor een paar weekends of één maand, maar hopelijk permanent.

Zuid-Holland

Zoals u elders in Lopend Vuur hebt kunnen lezen functioneert in deze

provincie al enige jaren met succes het Wandeloverleg Zuid-Holland. Een 'werkoverleg' van voornamelijk *Te Voet*-leden dat om de 6 tot 8 weken bijeen komt en vooral cases bespreekt rond verbetering van paden en routes in het kader van landinrichtingen. Sinds vorig jaar is het overleg overigens omgedoopt in Wandelplatform Zuid-Holland. Tot de 'harde kern' behoren al enige tijd de volgende wandelactivisten: Eef Boeve, Ton Eisenburger, Eeffien Huizing, Steven van Schuppen en Jan Rijnsburger. De meerderheid is ook actief in of lid van andere wandelorganisaties (Nivon, Nemo, Wandelplatform-LAW, NKBV). Ook vorig jaar is deze groep regelmatig bijeen geweest. Via brieven, schriftelijke commentaren op plannen en gesprekken wordt invloed op de besluitvorming uitgeoefend. Eind 1999 waren o.a. de volgende cases onderhanden.

Duin- en Bollenstreek

Op verzoek van Stichting Duin-Bollenstreek 'Hou het Bloeiend' hebben we onze visie gegeven op de ontwikkeling van een recreatief wandelpadennetwerk in deze streek.

Aanpassingsherinrichting Oud-Ade en omgeving

Het gaat hierbij om het nog open weidegebied, dat ingeklemd ligt tussen Leiden/Leiderdorp (westzijde), Kagerplassen (noordzijde) en A4 (zuidzijde). Hoewel aan de zuidkant ervan de verbreding van de A4 en de aanleg van de HSL gaan spelen (komt daar

weer uit de tunnel onder het Groene Hart), biedt het gebied wat noordelijker zeker mogelijkheden voor wandelroutes (de randen van de Kagerplassen, dijken en graskaden die wellicht geopend kunnen worden). Binnenkort gaan we ons hierover buigen. Alle ideeën zijn welkom!

Zoetermeer-Zuidplas

Dit voorjaar start het overleg over mogelijke recreatieve verbindingen in dit gebied. De provincie wil de recreatiefunctie van dit gebied, grenzend aan de Rottemeren en in de nabijheid van Rotterdam, versterken.

Te Voet gaat meedenken over wandelmogelijkheden.

Midden-Delfland/Tanhofkade

Enkele *Te Voet*-leden uit Delft zijn zich kortgeleden - platgezegd - rotgeschrokken. De Tanhofkade, een eeuwenoude onverharde graskade die vanuit Den Hoorn langs Delft naar het open weidegebied van Midden-Delfland loopt, was in het kader van de reconstructie Midden-Delfland met graafmachines onderhanden genomen. De vrees was dat dit de voorbode van verbreding en verharding met asfalt zou zijn. In het vastgestelde deelplan Abtswoude was echter sprake van een voetspoor van 75 cm. breedte. Er werd ook aan een niet in het plan opgenomen fietsbrug gewerkt. Er is intussen via de politiek alarm geslagen. Het werk aan de brug is (voorlopig?) stilgelegd. Waakzaamheid blijft echter geboden als het gaat om de vorm van verharding en de

breedte van het spoor. *Te Voet*-leden in Delft e.o.: let op uw zaak!

Werkgroep Paden van de Midden-Delfland Vereniging

Eén van de bestuursleden van deze actieve cultuur-historische vereniging heeft het initiatief genomen tot vorming van deze werkgroep. Ook twee leden van *Te Voet* zijn gevraagd deel te nemen aan de werkgroep. Intussen wordt gewerkt aan een inventarisatie van paden (oude en nieuwe, openbare en niet openbare).

Na intekening op de kaart zal blijken of er een voor de wandelaar aantrekkelijk netwerk van paden voorhanden is en of er nog ontbrekende schakels zijn die 'gedicht' moeten worden. Verder is er het plan om een stagiaire hierbij te betrekken (toegankelijkheid: onderzoek naar de mogelijkheden en de behoeften; vergoedingen van recreatief medegebruik van agrarisch gebied). In het najaar zal een symposium georganiseerd worden ('De toegankelijkheid van Midden-Delfland voor wandelaars').

Streekpad Groene Hart

Al eerder is in Lopend Vuur aandacht besteed aan het initiatief van de twee IVN-leden Anja van Beek en Ingrid Bosman om een wandelroute van 160 kilometer lengte door het Groene Hart te maken. Onder het motto 'Wandelen met de makers' hebben zij al twee keer met leden van *Te Voet* een deel ervan gelopen. Ook in een aantal Nivon-wandelcafés vertelden zij over hun plan. Het is nu zover dat hun

plan werkelijkheid gaat worden. Een werkgroep van het Nivon onder leiding van Jurjen Keessen is aan de slag gegaan om er een echt Nivon-streekpad van te maken (met de bekende geel-rode markering). Maar er zal eerst nog het nodige werk verzet moeten worden alvorens het routeboekje in winkel ligt. Denkt u bijv. maar eens aan het nalopen/beschrijven van de routes en het markeren ervan in het veld. Een aantal leden van *Te Voet* regio Z-H heeft aangeboden deze taak voor een deel van de route op zich te nemen. Eef Boeve, Joop Stolk en Eric van der Veer: bedankt alvast!

Herinrichting Krimpenerwaard

In de Herinrichting Krimpenerwaard is het ontwerpdeelplan 1 in december vastgesteld.

De eerste vruchten van onze inspanning van de afgelopen jaren kunnen we gaan plukken. De Reekade tussen de Bergweg en de N207 zal buiten het broedseizoen als wandelpad gebruikt kunnen gaan worden. Er wordt een bruggetje geslagen.

Helaas is in de door ons voorgestelde wandelverbinding Gouderakse Landscheiding - Ouderkerkse Landscheiding geschrapt. Het gedeelte aan de oostzijde van de Berkenwoudse boe-

zem over de Ouderkerkse Landscheiding tot aan de Schaapjeszijde blijft gehandhaafd, maar door het gedeelte van de Schaapjeszijde over de Gouderakse Landscheiding tot aan het Beijers Wegje is een streep gehaald. Gelukkig blijft het nu geschrapte gedeelte blijft wel in het raamplan staan. Wij zullen ons de komende jaren sterk maken om dit gedeelte weer in een deelplan opgenomen te krijgen. Ook de ontwikkelingen i.v.m. de rondweg Gouda-Zuid houden we in de gaten.

Activiteitenkalender

Zie voor telefoonnummers het einde van deze rubriek

Wandelcafé

Regio Gelderland (in samenwerking met Nivon en de Watermolen):

Zondag 5 maart: Wandelmateriaal.

Maandag 24 april: (2e Paasdag) Stadswandeling door Arnhem o.l.v. 'Het Gilde' (f 3,- pp).

Zondag 2 juni: Wandelorganisaties stellen zich voor: 'Wandelplatform-LAW' wandeling naar de Bosbeek.

Zondag 3 september: Langs Arnhemse grenspalen.

Zondag 5 november: Wandelen en de Wet.

Plaats en aanvang wandelcafé: De Watermolen, Zypendaalseweg 24A (tien minuten lopen vanaf station Arnhem NS Noordzijde). Zaal open 10.30 uur. Korte lezing 11.00 uur, Start wandeling 12.00 uur.

Wandeling

Zaterdag 26 februari

Gelderland Wandeling door het voor- en achterpark van Paleis Het Loo te Apeldoorn.

Lengte: 16 km. Vertrek: 11 uur, ingang

Zie voor telefoonnummers het einde van deze rubriek

voorzijde Paleis Het Loo, nabij de gedenknaald. Met openbaar vervoer bereikbaar vanaf station NS met bus 102 van 10.36 uur, of bus 96 van 10.54 uur. (halte Het Loo, resp. Gedenknaald). Vraag een piekkaartje (retour!). Per auto de borden Paleis volgen. Bij de eerste ingang kost parkeren f5,-, bij de tweede ingang t.o. de Pijnboomlaan gratis, dan wel naar eerste ingang als volgt lopen: Park in, direct rechtsaf door hek, eerste weg rechts ong. kwartier blauwe kop paaltjes volgen, door hertenkamp naar eerste ingang. Toegang: f2,-, of een museumjaarkaart.
Informatie en aanmelden: Leidi van Beek

Zondag 12 maart

Zuid Holland Wandelen buiten de regio. Wandeling van Zierikzee naar Westerschouwen langs de rand van de Oosterschelde. Lengte 22 km. Vertrek busstation Zierikzee 11.00 uur (bus 133 vanaf Rotterdam Zuidplein of bus 132 vanaf NS-station Goes). Toelichting: Harry Benschop. Leden uit andere regio's van harte welkom.
Informatie en aanmelden: John Stolk.

Zaterdag 18 maart

Noord Knapzakroute Eext. De wandeling voet grotendeels over de Hondsrug en daarmee over de waterscheiding tussen Hunzedal en het stroomdal van de Drentse Aa.
Lengte: 18 km. Vertrek: 10.30 uur (10.00 uur koffie) vanaf Horecabedrijf, Hoofdstraat 20 in Eext (DVM buslijn 59, Groningen-Emmen).
Informatie en aanmelden: Anita Hesselings

Noord Holland Oosthuizen-Schermerhorn, over een deel van de prachtige ringdijk (de noordzijde, een van de weinige polderdijken met bomen) om de Beemster zullen lopen. Lengte: 13 km. Vertrek: 11.00 uur vanuit 'Het Kaffee', Oosteinde 46, Oosthuizen (tel. 0299-402070) Voor informatie over het openbaar vervoer vanuit Alkmaar, Hoorn of Amsterdam naar Oosthuizen kunt u bellen naar 0900 9292.
Informatie en aanmelden: Fred Triep

Zondag 9 april

Zuid Holland Wandelen buiten de regio. Polderroute. Wandeling door polders tussen Oudenbosch naar Zevenbergen. Lengte 23 km. Vertrek NS-station Oudenbosch 10.30 uur. Terug vanaf NS-station Zevenbergen. Leden uit andere regio's van harte welkom.
Informatie en aanmelden: John Stolk.

Zondag 16 april

Noord Wandeling langs Stavoren, Hindeloopen en Workum. Vanuit Stavoren vrij snel op de dijk, vanwaar

mooie vergezichten Voorbij Hindeloopen dor weidegebied, waar in deze tijd van het jaar veel weidevogels zijn. Verrekijker mee! Lengte: 17 km. Vertrek: 11.15 uur vanaf NS station Stavoren (vertrek trein uit Leeuwarden 10.22 uur).
Informatie en aanmelden: Jan de Jong

Zaterdag 13 mei

Noord Wandeling Rondwandeling Weiteveen over heide en over oude bovenveen-cultuurgronden. Lengte: 17 km. Vertrek: 10.30 uur vanaf parkeerplaats aan het eind van het Zuiderkanaal in Weiteveen (bus Emmen-Weiteveen of Coevorden-Weiteveen). Er is een mogelijkheid er een twee- of driedaagse tocht van te maken, kamperen op een SVR-camping in de buurt.
Informatie en aanmelden: Eduard Korpel.

Zondag 14 mei

Zuid Holland Wandelen met de makers (buiten de regio). Zuiderzeepad. Route en lengte worden nog bepaald. Leden uit andere regio's van harte welkom.
Informatie en aanmelden: John Stolk.

Zondag 11 juni

Zuid Holland Wandelen buiten de regio. Wandeling van Middelburg via Arnemuiden en Veere naar Vrouwenpolder. Lengte 22 km. Vertrek NS-station Middelburg (loketten) om 10.30 uur. Terug met bus 104 naar Middelburg. Leden uit andere regio's van harte welkom.

Informatie en aanmelden: John Stolk.

Met ingang van dit nummer presenteren we een nieuw initiatief:

Het Wandeltrektocht-programma *Te Voet* met Eef Boeve

Eef Boeve organiseert een serie één- en meerdaagse wandeltochten voor leden (en niet-leden) van *Te Voet*.

Meerdaagse wandeltochten

2-daagse wandeltrektocht van Delft naar Delft door Midden-Delfland. Overnachten in het Nivonhuis De Hoogkamer te Vlaardingen. Op basis van zelfverzorging.

Afstanden per dag ca. 20 km.

Kosten: f 45,- p.p. (overnachten en eten)

Aantal personen: 12

Aanmelden (schriftelijk) vóór 26 februari a.s.

Datum: 19 en 20 mei 2000.

3-daagse wandeltrektocht in West Brabant. Van Schijf naar Hilvarenbeek over het Grenslpad. Overnachten in Pension Leijten te Glader en in de Jeugdherberg 'Het Potven' te Chaam. Op basis van volledige verzorging.

Afstanden per dag van ca. 22 km.

Kosten: f 140,- p.p.

Aantal personen: 12

Aanmelden (schriftelijk) vóór 17 maart a.s.

Datum: 22, 23 en 24 juni 2000.

Zie voor telefoonnummers het einde van deze rubriek

4-daagse wandeltrektocht van Delft naar Katwijk door Midden-Delfland, langs de waterweg, de kust en door de duinen. Overnachten in het Nivonhuis De Hoogkamer te Vlaardingen, het August Reitsmahuis te Hoek van Holland en het City Hostel van de Nederlandse Jeugdherberg Centrale te Den Haag. In de Nivonhuizen: zelfverzorging (te weten eten inkopen en klaarmaken). In het City Hostel: volledige verzorging
 Afstanden: per dag ca. 22 km.
 Kosten: f 150,- incl. tram.
 Aantal personen: 12
 Aanmelden (schriftelijk): vóór 17 juni a.s.
 Datum: 27, 28, 29 en 30 september 2000.

2-daagse wandeltrektocht van Ommen naar Holten over de Lemelerberg, Noetselerberg en Holterberg. Overnachten in de Jeugdherberg te Nijverdal. Op basis van volledige verzorging (te weten diner, ontbijt en lunchpakket).
 Afstanden per dag: ca. 22 km.
 Kosten: f 70,- p.p.
 Aantal personen: 12.
 Aanmelden (schriftelijk) vóór 24 juli a.s.

Adressen:

Jan Alena
026-4450028

Anita Hesseling
050-4094562

John Stolk
010-4673073

Fred Triep
020-6155502

Jan de Jong
0517-393201

Eduard Korpel
0522-251304

Fred Triep
020-6155502

Leidi van Beek
055 5225304

Datum: 20 en 21 oktober 2000.

Dagtochten
Wandelen over het vernieuwde Floris de Vijfde-pad met Eef Boeve (pad-coördinator)

Dagtocht altijd op woensdag.
 Afstand: 20 a 25 km.

- 10 mei Muiden - Kortenhoef
- 31 mei Kortenhoef - Breukelen
- 14 juni Breukelen - Woerden
- 28 juni Woerden - Oudewater
- 30 augustus Oudewater - Haastrecht
- 13 september Haastrecht - Schoonhoven
- 4 oktober Schoonhoven - Kinderdijk
- 18 oktober Kinderdijk - Dordrecht Stads-polders
- 1 november Stads-polders - Kiltunnel
- 15 november Kiltunnel - Numansdorp

Kosten: f 2,50 p.p. per wandeling
 Opgave: telefonisch 2 dagen voor aanvang van de wandeling en voor informatie inzake trein- en busdienst.
 Vertrektijd: 11.00 uur.

Informatie: Eef Boeve, Van der Lelijstraat 15 III, 2614 EC Delft, tel 015 2126833.

Nieuw

Peter Nijhoffpad

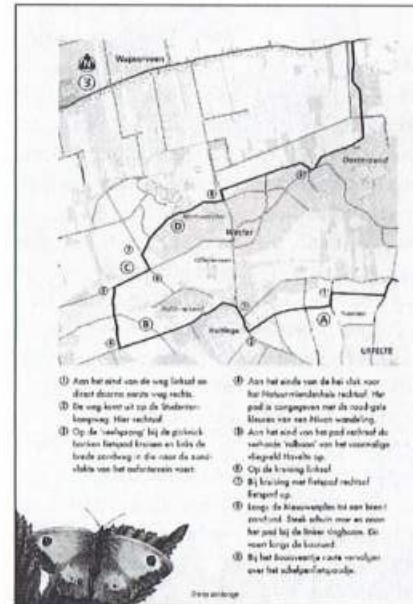
Twaalf uren gaans door de Nationale Parken van Zuidwest Drenthe.

Dit 62 km lange pad is genoemd naar een van de beste lobbyisten voor de natuur en het milieu in Nederland. Met name het landschap in zuidwest Drenthe heeft veel aan hem te danken.

Het pad verbindt het Dwingelderveld, het Drents-Friese Wold en de Havelterberg met elkaar. Nergens in Nederland vindt men zoals hier drie Nationale Parken (waarvan één in spé) op loopafstand van elkaar. De stukken tussen de parken gaan door

een eeuwenoud cultuurlandschap met archeologische monumenten, landgoederen, dorpen en afgelegen turfveentjes. En af en toe ziet men wat er gebeurt als de mens de natuur en het milieu uit het oog verliest.

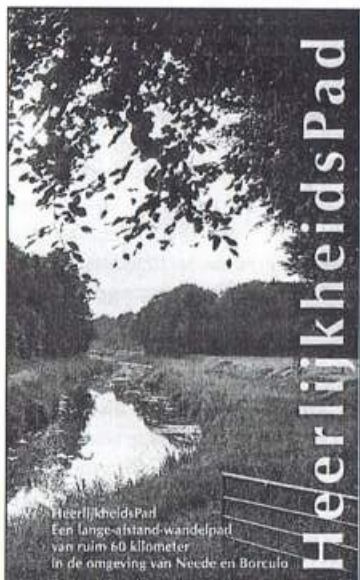
Het 25 pagina's tellende boekje bevat achtergrondinformatie, een overzichtskaart en acht detailkaarten waarop de route is ingetekend. Met stippellijnen zijn twee mogelijkheden aangegeven om de route te bekorten. Tevens staan achter in het boekje een tiental tips voor kleinschalige overnachtingsmogelijkheden onderweg. Het Peter Nijhoffpad is te bestellen bij Natuurmonumenten Noordereinde 60 1243 ZS 's-Graveland. Tel. 035-6559933. De prijs voor leden is f 5,- en voor niet-leden f 7,50.

Nieuw

Heerlijkheidspad

Het HeerlijkheidsPad is een initiatief en uitgave van de Stichting Milieuzorggebied Neede-Borculo. Binnen het gebied Neede-Borculo spant deze stichting zich in voor de ontwikkeling van duurzame landbouw, voor het opheffen van de verdroging, behoud en herstel van natuur en landschap en het bevorderen van extensieve recreatie in het gebied. Met het oog daarop worden diverse projecten ontwikkeld. Eén van die projecten is het uitgeven van dit wandelboekje. Het HeerlijkheidsPad is een wande-

HeerlijheidsPad
Een lange-afstand-wandelpad
van ruim 60 kilometer
in de omgeving van Neede en Borculo

ling van ruim 60 km. De route is verdeeld in 8 etappes, in twee richtingen beschreven en ingetekend op zwart-witte topografische kaartjes. Per etappe wordt vreemd genoeg niet het aantal kilometers aangegeven, maar hoe lang men over die etappe wandelt. Hierbij is uitgegaan van een gemiddeld wandeltempo van 5 km. per uur. De wandeling voert o.a. door diverse bossen en langs beken als Schipbeek, Bolsbeek en natuurlijk de Berkel. Onderweg worden dorpjes als Geesteren en Rietmolen en het centrum van Borculo en Neede aangedaan. Golvende akkers, karakteristieke houtwallen en fraaie boerenhoeven accentueren het coulissenlandschap. De route voert op verschillende plaatsen over particuliere erven en gron-

den van landbouwers. Hierdoor ontstaan mogelijkheden en ontsluitingen die zonder medewerking van deze landeigenaren niet bereikt waren.

Het HeerlijheidsPad (ISBN 90-9013036-5) kost f 18,- en is te bestellen door overmaking van dit bedrag op bankrekening 45.78.28.196 t.n.v. WM Partners te Doetinchem

Vernieuwd Zuiderzee- pad

Het bekende pad rond de voormalige Zuiderzee van Jim en Diederik Mönch is herdrukt. Het Lange Afstand Wandelpad nr. 8 van Enkhuizen via Amsterdam naar Stavoren (400 km) staat nu beschreven in de mooiste gids die tot nu toe verschenen is bij het Wandelplatform LAW.

De route is verdeeld in 14 trajecten met elk een eigen kleur. Die kleur komt terug in de naam van het traject en op de bladsnede. Dit vergemakkelijkt het zoeken. Het boekje (256 p!) bevat prachtige fotos en is voortreffelijk vormgegeven. Alle 14 trajecten worden voorafgegaan door achtergrondinformatie. Elke kaartpagina wordt op de tegenoverliggende pagina vergezeld door de routebeschrijving, kijkpunten, informatie over het OV en horeca/winkels.

Voor f 34,50 veel wandel-en kijkplezier.

ISBN 907106817X

REGIO-COÖRDINATOREN

GRONINGEN, FRIESLAND EN DRENTE

Eduard Korpel,
A. Toriedreef 31
7944 KJ Meppel
052-225 13 04

NOORD-HOLLAND

Fred Triep
Zonhovenstraat 29
1066 MA Amsterdam
020-615 55 02

OVERISSEL

Gé Westgeest
Ganzenmarkt 22
7631 EN Dootmarsum
0541-79 33 51

ZUID-HOLLAND

John Stolk
Voorburgstraat 234
3037 BS Rotterdam
010-467 30 73

GELDERLAND

Ton Schipper
Kleine Kampen 116
3911 PM Rhenen
0317-61 76 44

ZEELAND

Pieter Porrey
Nieuwe Haven 19-21
4131 JX Middelburg
0118-64 09 42

UTRECHT

Nico Hoogerbrug
Barmsijs 37
3435 BM Nieuwegein
030-604 07 22

NOORD-BRABANT (WEST)

Harry Benschop
Narcissenveld 5
4613 DD Bergen op Zoom
0164-25 75 06

LIMBURG

Remi Melman
Kakebergweg 8
6191 AZ Beek
046-437 67 82

Frankeren
als
brief

Ledenadministratie Te Voet

B. Pasternakerf 325

3315 BW Dordrecht